

Življenjski prostor ob Ledavi

Ledava, Lukaj potok in jezero

Ledava - izvira na avstrijskem Štajerskem v kraju Pichla v občini Kapfenstein. Ledava je dolga 73 km. Njen pretok je v prvih 10 km na območju Goriškega ocenjen na 0,32 m³/s.

Lukaj potok - izvira v več potokih na območju gozdov med Matjaševci, Trdkovo in Doličem v občini Kuzma na južni strani Tromejnika med Slovenijo, Avstrijo in Madžarsko. V Ropoči se po 16 km dolgem toku izlije v Ledavo in nato v Ledavsko jezero. Spada med manjše vodotoke, saj je njegov srednji letni pretok 0,25 m³/s.

Ledavsko jezero - 82 ha veliko jezero, ki leži južno od sotočja Ledave in Lukaj potoka. Zgradili so ga v začetku 70-ih z namenom varovanja mesta Murske Sobotice pred visokimi vodami reke Ledave. Jezero lahko zadrži čez 5 milijonov m³ vode.

Strugo Ledave in Lukaj potoka je človek z gradbenimi stroji marsikje spremenil v upanju, da bo izboljšal varnost pred poplavami in povečal pridelok na, z jarki, osušenih mokrih tleh. Z izravnano strugo, bregovi brez obvodne zarasti in množico raznovrstnih odpadkov in odpadkov na bregovih voda ter prekomerno rabo gnojil in škropiv smo poslabšali

življenjske razmere v vodnem ekosistemu. To potrjuje kemične analize vode in usedlin v potokih in jezeru, saj so izmerjene vsebnosti snovi, ki škodujejo zdravju ljudi nad dopustnimi vrednostmi. Po drugi strani velika količina razpoložljivih hranil v vodi omogoča bujno rast rastlinju v obrežnem pasu: trstičje, steblikovje, rogozje, ločje in belo vrbovje so življenjska okolja, ki so pravi raj vodnim pticam. Jezero je tudi preletna postaja ob pomladanski in jesenski selitvi ptic na poti od severa na jug in nazaj. Povodje Ledave, Lukaj potoka in jezera je del evropskega omrežja NATURA 2000 po ptičji in habitatni direktivi.

Vizija ravnanja z vodami

Kakšno stanje želimo ?

Voda v potokih je bistra in primerna za kopanje.... morda pitje ?

Ob potokih raste grmovje in drevje, ki s koreninami drži breg pred plavljenjem in s krošnjami senči vodo pred pregrevanjem in izhlapevanjem.

Vodno in obvodno življenjsko okolje je stabilno in sposobno čiščenja.

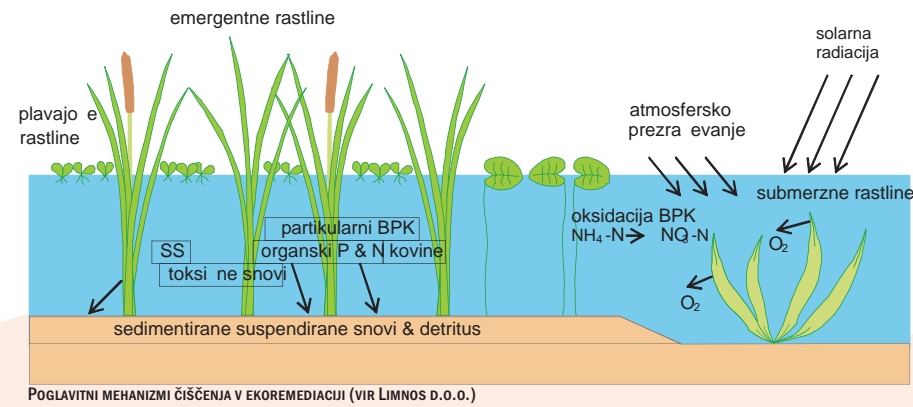
Ob poplavi se voda razlije po travnikih in naravnih depresijah in se počasi vrne v strugo.

Voda v jezeru je dovolj globoka in omogoča ugodne naravne razmere v stoječi vodi in ustreza kakovosti kopalne vode v naravnih jezerih.

Drevje ob potoku v krajini poudarja prisotnost vode in nudi na določenih mestih skupaj s travnatim obvodnim pasom prostor za oddih in rekreacijo - družinske piknike, igro z žogo na travniku, sprehode, tek, nordijsko hojo, jahanje ter vožnjo s konjsko vprego.

Ribe v jezeru so zdrave in primerne za uživanje na turističnih kmetijah.

Ob jezeru in potokih gnezdijo številne ptice in domujejo številne druge živali in uravnavajo število insektov, ki s prekomernim razmnoževanjem ogrožajo posevke na njivah. Ponoči za ribami stika vidra.

Vrnimo vodam njihov svet

Kaj moramo in kaj smemo storiti ?

- očistiti odplake v vseh vaseh, zaselkih in nastanitvenih turističnih objektih na območju celotnega povodja Ledave in Lukaj potoka, preden vode odtečejo v jarke in potoke
- v obvodnem svetu opustiti njive in nazaj vzpostaviti travnike, ki prenesejo poplavo ob visokih vodah brez velike škode
- v obvodnem pasu ob Ledavi in Lukaj potoku poleg travinja razvijati ekološko kmetovanje brez uporabe kemičnih sredstev za zaščito in gnojenje rastlin
- odseke Ledave in Lukaj potoka, ki so bili izravnani, podaljšati z meandri in jih zasaditi ali prepustiti nadzorovani naravni zarasti zato, da bo voda ponovno v senci in košnja trave na bregovih ne bo potrebna, korenine dreves bodo obranile breg pred odnašanjem ob narasli vodi
- ohraniti in obnoviti mlinščice vseh nekoč delujočih mlinov na Ledavi in Lukaj potoku
- poglobiti in višinsko preoblikovati jezersko dno, tako da se vzpostavijo sonaravne razmere v umetnem jezeru in omogočijo življenjske razmere domačim ribjim vrstam
- razvijati mehke oblike naravoslovnega turizma v vodnem in obvodnem ekosistemu, ki temelji na opazovanju, mirni in tihi rekreaciji, sodelovanju z domačimi ljudmi, razvoju ponudbe zdrave hrane in bivanja v zdravih hišah ter obiskovanju za ogled zanimivih vzdrževanih kulturnih spomenikov kot so: Obalov, Fartekov in Dajčev mlin na Ledavi ter Pütarov in Frčkov mlin na Lukaj potoku

UREDITEV OBREŽNEGA PASU Z EKOREMEDIACIJAMI (VIR LIMNOS D.O.O.)

ZGOŠČENKO SMO IZDALI Z NAMENOM KAR NAJŠIRŠE PREDSTAVITI OBMOČJE, NJEGOVO PROBLEMATIKO IN PODATI MOŽNE REŠITVE TER PRISPEVATI K VEČJI OSVEŠČENOSTI PREBIVALSTVA IN K UDEJANJANJU PREDLAGANIH REŠITEV.

VSEBINA
 SPLOŠNO O PROJEKTU
 STROKOVNE PODLAGE (LIMNOS - LJ, VGB-MARIBOR, ZZV-MARIBOR, CZR, JZ KPG)
 ZEMLJEVIDI, 3D PRIKAZ
 STANJE IN UKREPI
 LEDAVSKO JEZERO
 FOTOGALERIJA
 KRAJINSKI PARK GORIČKO
 PARTNERJI IN SODELAVCI
 VIDEO PREDSTAVITEV OBMOČJA

PRIJAVITELJ PROJEKTA:

SLOVENSKI REKI IN PREGOVORI O VODI:
 VODA JE VIR ŽIVLJENJA.
 VSAKA VODA JE PRI IZVIRU ČISTA.
 VODA NI NIKOLI TAKO ČISTA, DA SE NE BI MOGLA SKALITI IN NIKOLI TAKO KALNA, DA SE NE BI MOGLA ZBISTRITI.
 VODA SE OČISTI KO TRI KAMNE PRETEČE.
 VODO SE NAUČIMO CENITI ŠELE, KO SE VODNJAK POŠUŠI.
 NE PLUJ V NOBENO ŠTIRNO; SAJ NE VEŠ, PRI KATERI TE BO ŽEJALO!
 TIHA VODA BREGOOVE DERE.
 BESEDILO: STANKA DEŠNIK
 KOORDINACIJA: SIMON BALAŽIČ
 FOTOGRAFIJE: T. JESENIČNIK, S. DEŠNIK, K. MALAČIČ, M. KALIGARIČ, J. POJBIČ, B. NOVAK
 PRODUKCIJA IN MONTAŽA FILMA: TV AS
 ZALOŽIL: JAVNI ZAVOD KRAJINSKI PARK GORIČKO
 NAKLADA: 5000
 TISK: TISKARNA KLAR
 LETO IZDELAVE: 2006-2007

PARTNERJI V PRI IZVEDBI PROJEKTA:

STROKOVNE PODLAGE ZA NAČRT UPRAVLJANJA S POVODJEM LEDAVE IN LEDAVSKIM JEZEROM NAD ZAJEZITVIJO V KRAŠČIH - SPNU LEDAVE IN JEZERA, ŠT. POGODBE: 1536-06-400075

PROJEKT JE SOFINANCIRAN S SREDSTVI EU, PROGRAM POBUDE SKUPNOSTI INTERREG SLOVENIJA - AVSTRIJA 2000-2006

CIP - KATALOŽNI ZAPIS O PUBLIKACIJI, NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA, LJUBLJANA 502.17(497.4-188)(086.034.4) 502.51(282)(086.034.4)

DEŠNIK, STANKA; ŽIVLJENJSKI PROSTOR OB LEDAVI [ELEKTRONSKI VIR] / BESEDILO STANKA DEŠNIK; FOTOGRAFIJE TOMO JESENIČNIK, STANKA DEŠNIK, KRISTJAN MALAČIČ. - GRAD: JAVNI ZAVOD KRAJINSKI PARK GORIČKO, 2007

SISTEMSKE ZAHTEVE: PROCESOR PENTIUM III 1000 ALI VEČ; POMNILNIK 512 MB RAM ALI VEČ; MICROSOFT WINDOWS 98 IN NOVEJŠI; ADOBE ACROBAT READER; POWERPOINT; DVD; ZASLON SVGA (1024 X 768) ALI VEČ

ISBN 978-961-92147-0-1 234076928

ZA VSEBINO DOKUMENTA JE ODGOVOREN JAVNI ZAVOD KRAJINSKI PARK GORIČKO IN V NOBENEM PRIMERU NE IZRAŽA STALIŠČA EVROPSKE UNIJE

PARTNERJI V PRI IZVEDBI PROJEKTA:

